

KONKURS GEOGRAFICZNY DLA UCZNIÓW KLAS IV-VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

ETAP SZKOLNY
20 listopada 2020 r.
godz. 9.00

Uczennico/Uczniu:

1. Arkusz składa się z 22 zadań, na których rozwiązanie masz **90** minut.
2. Pisz długopisem/piórem - dozwolony czarny lub niebieski kolor tuszu.
3. Nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz inną odpowiedź.
4. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu do tego przeznaczonym.
5. Zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	40	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis Przewodniczącej/-ego SKK		

...../1

Zadanie 1. (0-1 pkt)

Podczas jednego z wakacyjnych dni Ala i Zosia wraz z rodzicami wybrały się na wycieczkę krajoznawczą po Mazowszu. Planując wyprawę, korzystały z mapy w skali 1:750 000. Ala wraz z rodzicami pokonała 112,5 km, a Zosia 172,5 km.

Podkreśl odpowiedź, w której poprawnie zapisano, o ile centymetrów na mapie w skali 1:750 000 trasa Zosi była dłuższa od trasy Ali.

A. 8 cm

B. 15 cm

C. 18 cm

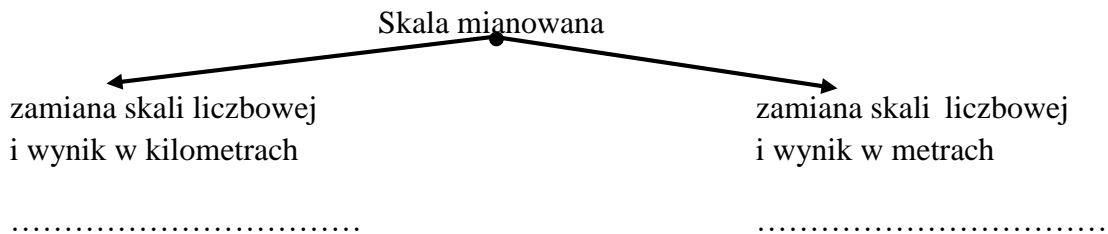
D. 25 cm

...../1

Zadanie 2. (0-1 pkt)

Iza i Kuba, planując wycieczki rowerowe wzdłuż wybrzeża Bałtyku, korzystali z mapy, która w legendzie miała zapisaną tylko skalę liczbową – 1:175 000. Zastanawiali się ile wynosi skala mianowana tej mapy.

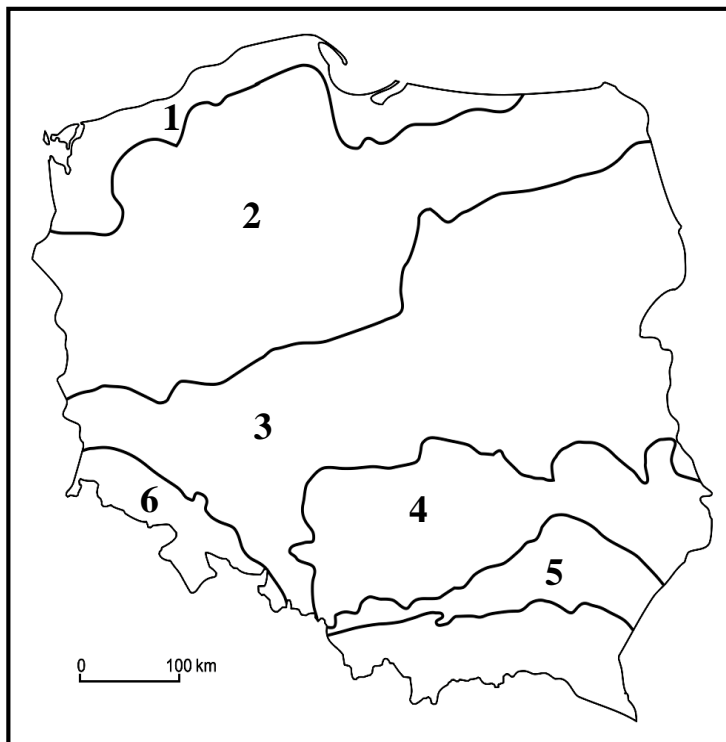
Zamień dla Izy i Kuby skalę liczbową 1:175 000 na skalę mianowaną. Wynik zamiany zapisz w kilometrach i w metrach.

...../2

Zadanie 3. (0-2 pkt)

Na mapie konturowej Polski numerami od 1 do 6 zaznaczono pasy rzeźby terenu.

<https://epodreczniki.pl>

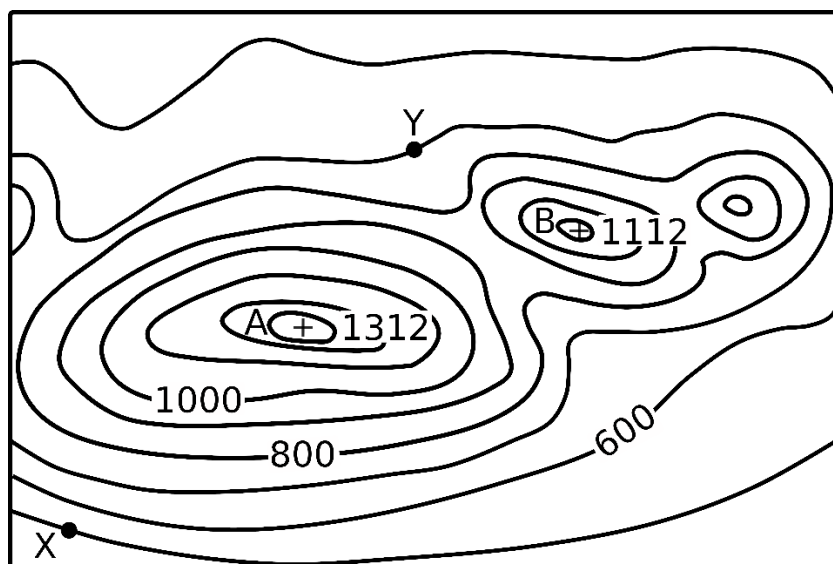
Zdania w tabeli zawierają informacje dotyczące pasów rzeźby terenu Polski.
Jeżeli informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.
Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

W pasie oznaczonym numerem 1 znajduje się najwyższe wzniesienie w północnej i środkowej części Polski.	
W pasie oznaczonym numerem 4 niektóre obszary wznoszą się powyżej 500 m n.p.m.	
Charakterystycznymi składnikami pasa rzeźby terenu, oznaczonego numerem 3, są liczne jeziora polodowcowe i pagórki morenowe.	

Zadanie 4. (0-2 pkt)

...../2

Na mapie poziomicowej literami A i B oznaczono wybrane wzniesienia, a kropkami miejsca rozpoczęcia wędrówek po górach dwóch grup uczniów – X i Y.

Na podstawie: <https://pl-static.z-dn.net>

Podkreśl dwa zdania, które zawierają poprawne informacje, dotyczące pokonywanych wysokości przez uczniów z grupy X i Y.

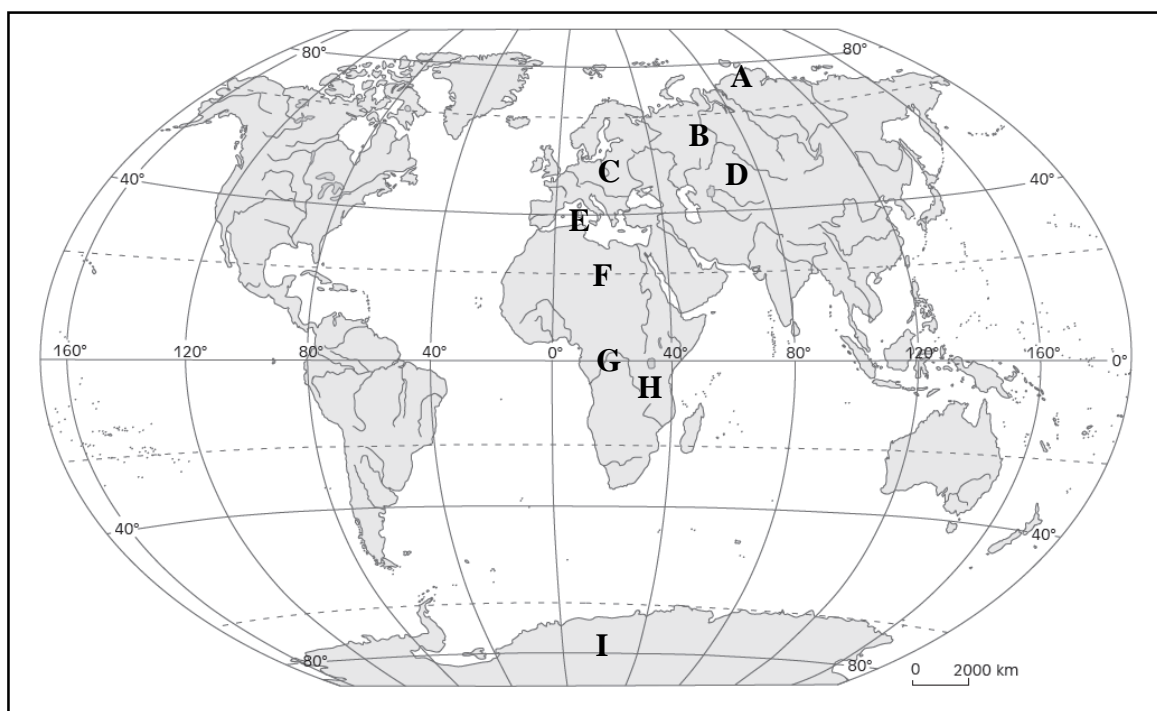
- A. Wysokość, którą pokonała grupa Y, wchodząc na wzniesienie B, była dwa razy mniejsza niż wysokość, którą przebyła grupa X, idąc na wzniesienie A.
- B. Grupa X, wchodząc na wzniesienie A, przeszła o 400 m więcej niż grupa Y, która wędrowała na wzniesienie B.
- C. Grupa X i grupa Y, wchodząc na wzniesienie A, pokonały taką samą wysokość względną.
- D. Grupa Y, wchodząc na wzniesienie B, przebyła 412 m, a grupa X, idąc na to samo wzniesienie, pokonała 612 m.
- E. Wysokość, którą pokonała grupa X, wchodząc na wzniesienie A, była dwa razy większa niż wysokość, którą przeszła grupa Y, wchodząc na to samo wzniesienie.

Mapa do zadań nr 5 i 7.

Zadanie 5. (0-2 pkt)

...../2

Na mapie konturowej literami od A do I zaznaczono krajobrazy występujące na Ziemi.

www.sredniawski.pl

Na podstawie podanych w tabeli nazw roślin i zwierząt zapisz nazwy krajobrazów oraz litery, którymi oznaczono je na mapie.

Uwaga – nie wszystkie numery na mapie podlegają przyporządkowaniu.

Nazwy roślin i zwierząt	Nazwa krajobrazu	Litera na mapie
Wawrzyny, oleandry, żoły i piewiki		
Kotiki, narwale, kolobanty i mchy		
Jarzęby, jodły, głuszce i rosomaki		

Zadanie 6. (0-2 pkt)

...../2

W krótkim tekście, dotyczącym występowania stepów, znajdują się trzy błędne informacje. Zapisz je we wskazanym miejscu i podaj ich poprawną wersję.

Uwaga – Nie zapisuj całego zdania, wybierz tylko błędną informację.

Na Ziemi stepy nie występują w Australii i na Antarktydzie. W Ameryce Północnej i Południowej noszą nazwę prerii. W Azji stepy występują między innymi w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego o odmianie kontynentalnej. Na stepach w tej strefie lata są bardzo ciepłe, a zimy łagodne. Charakterystyczną roślinnością stepów są trawy. Dominuje na nich niska roślinność, ponieważ silne wiatry uniemożliwiają rozwój drzew.

Informacje błędne	Informacje prawdziwe
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Zadanie 7. (0-4 pkt)

...../2

a) Przyporządkuj, na podstawie opisu zajęć, nazwy mieszkańców wybranych stref krajobrazowych (mapa konturowa na stronie nr 4).

Nazwy mieszkańców wybierz spośród podanych: Indianie, Masajowie, Inuici, Tuaregowie, Mongołowie, Jakuci.

Uwaga – nie wszystkie nazwy mieszkańców podlegają przyporządkowaniu.

A. Prowadzą koczowniczy tryb życia. Zajmują się hodowlą owiec, kóz oraz wielbłądów:

.....

B. Wędrują ze stadami owiec, koni, wielbłądów dwugarbnych w poszukiwaniu pastwisk:

.....

C. Zajmują się uprawą ziemi lub wędrują ze stadami bydła, owiec i kóz:

.....

...../2

b) Na fotografiach przedstawiono domy mieszkańców wybranych stref krajobrazowych.

<https://www.redbull.com>
<http://www.tedyiowedy.pl>
<https://epodreczniki.pl>

Zapisz na każdej fotografii, w jej lewym górnym rogu, oznaczenie literowe strefy krajobrazowej, w której występują charakterystyczne dla niej domy (mapa konturowa na stronie nr 4).

...../2

Zadanie 8. (0-2 pkt)

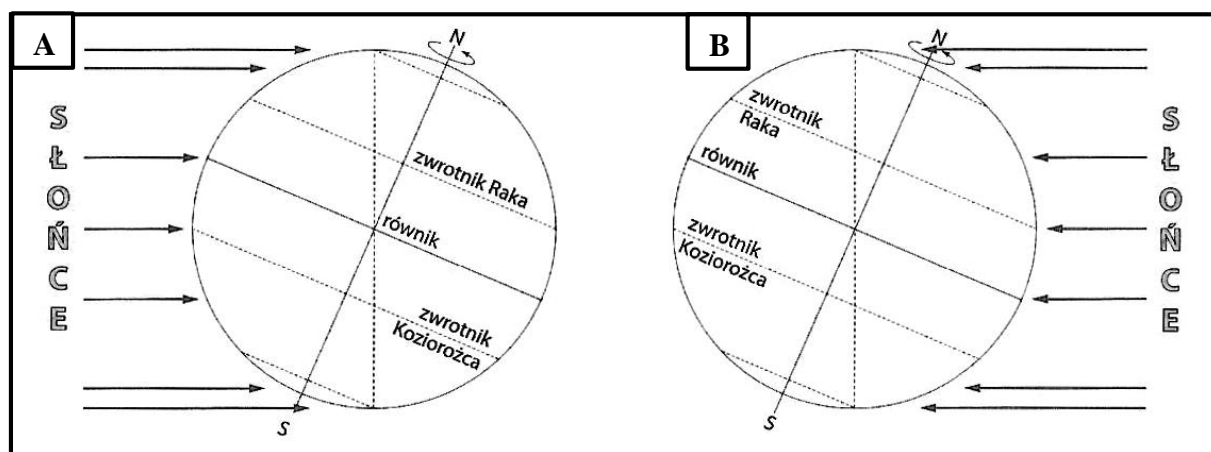
Przyporządkuj do podanych informacji właściwą przyczynę, zapisaną jako A – ruch obrotowy i B – ruch obiegowy.

Informacja	Przyczyna
Gdy rozpoczynasz rozwiązywanie zadań konkursowych, twoi rówieśnicy w Argentynie jeszcze śpią.	
W kwietniu i maju, miesiącach trwania nauczania zdalnego, Ala i Zosia zauważyły rosnącą różnicę czasu między wschodem a zachodem Słońca.	
Iza, obserwując cień w letni dzień dostrzegła, że jego długość zmienia się wraz ze zmianą wysokości Słońca nad horyzontem.	

...../1

Zadanie 9. (0-1 pkt)

Na schematach przedstawiono oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku.

Parfiamowicz E. i inni. Geografia. Zeszyt pracy ucznia. Gimnazjum. Ziemia i ludzie. 2001 SOP. Toruń

Zapisz oznaczenie literowe schematu, na którym przedstawiono oświetlenie Ziemi wtedy, gdy w Polsce mamy najkrótszą noc w roku.

Uzasadnij swój wybór.

Oznaczenie literowe schematu:.....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

.....

...../3

Zadanie 10. (0-3 pkt)

Uzupełnij tabelę tak, aby przedstawić wpływ stref oświetlenia Ziemi na strefy klimatyczne i krajobrazowe.

Strefa oświetlenia Ziemi	Strefa klimatyczna	Strefa krajobrazowa
		sawanny
	strefa klimatów podzwrotnikowych	
		tajga

...../1

Zadanie 11. (0-1 pkt)

Podkreśl poprawne informacje w zdaniach dotyczących ruchów Ziemi – obrotowego i obiegowego.

- A. Ziemia obraca się wokół własnej osi **z zachodu na wschód / ze wschodu na zachód.**
- B. Prędkość liniowa punktów położonych na zwrotniku Koziorożca jest **większa / mniejsza** od prędkości, z jaką poruszają się punkty na równoleżniku 60° N.
- C. Ziemia obiega Słońce po drodze zwanej orbitą, a jej oś jest nachylona do płaszczyzny tej drogi pod kątem **66° 33' / 23° 27'.**

...../2

Zadanie 12. (0-2 pkt)

Oceń informacje dotyczące strefy Schengen. Jeżeli informacja jest prawdziwa, oznacz ją literą P, a jeżeli fałszywa – literą F.

Odpowiedź zapisz w prawej kolumnie tabeli.

Porozumienie, na mocy którego można swobodnie przekraczać granice, podpisano 35 lat temu w Schengen.	
Od 2004 roku każdy obywatel Polski może swobodnie podróżować bez kontroli paszportowej po wszystkich krajach Unii Europejskiej.	
Obywatele państw członkowskich UE, które podpisały porozumienie o zniesieniu kontroli granicznej, mogą swobodnie podróżować do wybranych państw spoza UE.	

...../2

Zadanie 13. (0-2 pkt)

Uzupełnij zdania, wpisując w zaznaczone miejsca po dwie właściwe nazwy państw w Europie, które spełniają następujące warunki:

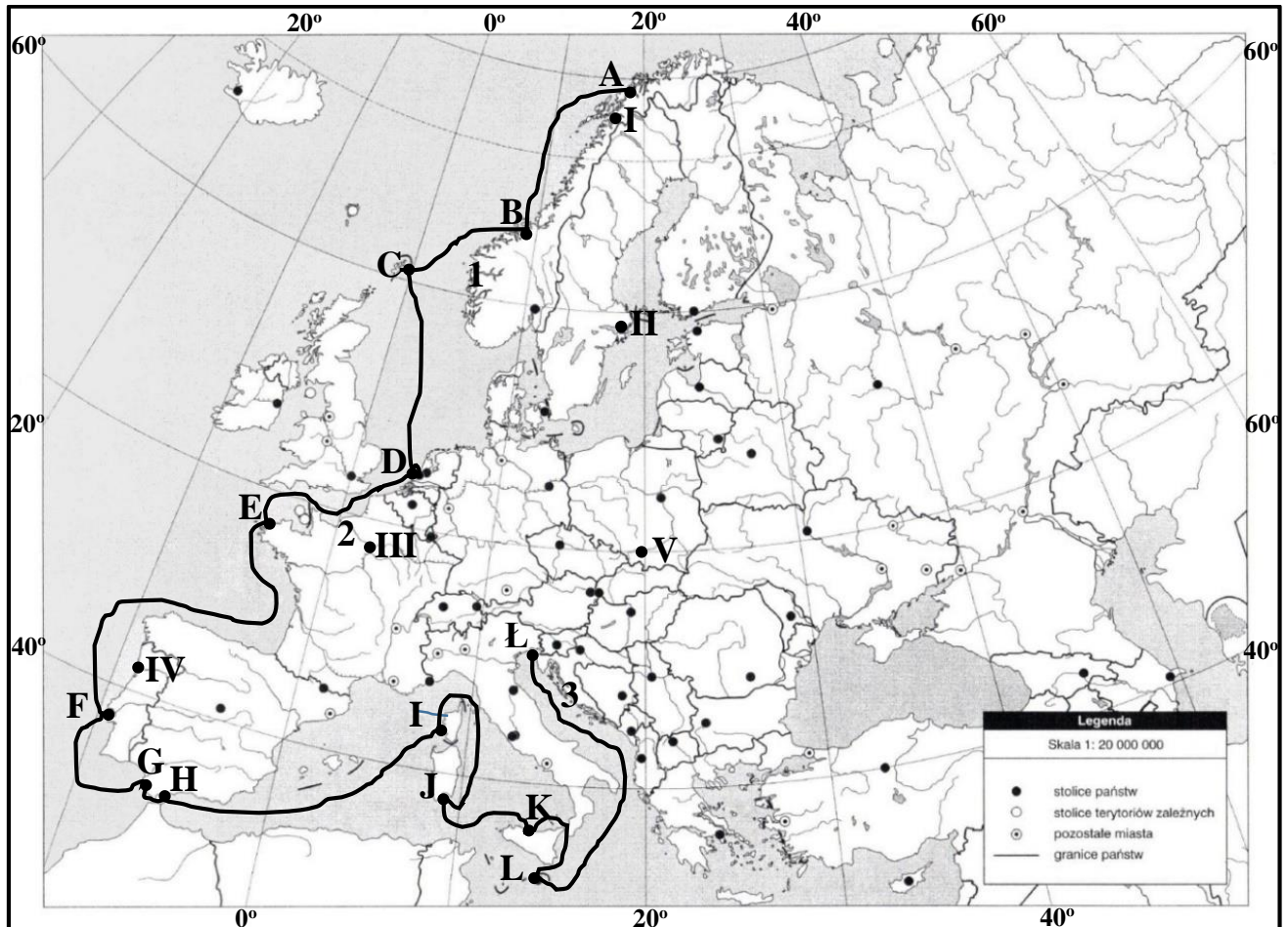
- A. Są położone nad Morzem Śródziemnym, nie należą do Unii Europejskiej, ale przyjęły walutę euro: ....., ...
- B. Należą do państw skandynawskich, członkowie Unii Europejskiej, nie obowiązuje w nich wspólna waluta: ....., ...
- C. Sąsiadują z Polską, powstały w wyniku rozpadu państw, należą do Unii Europejskiej, przyjęto w nich walutę euro: ....., ...

Mapa do zadań nr 14, 15, 16, 17, 18 i 19.

Zadanie 14. (0-3 pkt)

Na mapie konturowej Europy literami od A do L oznaczono trasę wyprawy morskiej młodego geografa.

Na podstawie: www.purposegames.com

Młody geograf, po zakończeniu pandemii SARS-CoV-2, chciałby wybrać się w podróż morską trasą, którą narysował na mapie konturowej Europy. Swoją wyprawę chciałby rozpocząć w porcie A a zakończyć w porcie Ł.

...../2

a) Przyporządkuj do podanych współrzędnych geograficznych porty oznaczone na mapie konturowej Europy literami, do których chce zawijać młody geograf.

Uwaga – nie wszystkie porty podlegają przyporządkowaniu

I. 38° 07' N 13° 22' E – .....

III. 51° 55' N 4° 30' E – .....

II. 48° 24' N 4° 29' W – .....

IV. 39° 13' N 9° 07' E – .....

...../1

b) Podkreśl poprawne informacje.

Na mapie konturowej Europy posiadłość brytyjską o współrzędnych 36° 09' N 5° 21' W / 36° 32' N 6° 18' W oznaczono literami G / H.

Zadanie 15. (0-1 pkt)

...../1

Podkreśl poprawne informacje tak, aby zdania dotyczące wyprawy młodego geografa były prawdziwe (mapa konturowa Europy na stronie nr 8).

- A. Młody geograf swoją podróż chce rozpocząć w porcie położonym nad morzem, które należy do Oceanu **Arktycznego / Atlantyckiego**.
- B. Podróżnik, podczas wyprawy przez Ocean Atlantycki, planuje zatrzymać się i zwiedzić **Orkady / Szetlandy**.
- C. Na liście obiektów geograficznych do przeplłynięcia podróżnik umieścił także Zatokę **Biskajską / Botnicką**.

...../1

Zadanie 16. (0-1 pkt)

Podkreśl wiersz zawierający zapisane nazwy wysp na Morzu Śródziemnym w kolejności, w jakiej planuje dopłynąć do nich młody geograf (mapa konturowa Europy na stronie nr 8).

- A. Korsyka, Sycylia, Sardynia, Malta.
- B. Sardynia, Korsyka, Sycylia, Malta.
- C. Sardynia, Korsyka, Malta, Sycylia.
- D. Korsyka, Sardynia, Sycylia, Malta.

...../1

Zadanie 17. (0-1 pkt)

Numerami od 1 do 3 oznaczono różne typy wybrzeży, w pobliżu których będzie przebiegała trasa wyprawy morskiej (mapa konturowa Europy na stronie nr 8).

<https://businessinsider.com.pl>

Zapisz numer, którym oznaczono wybrzeże pokazane na fotografii oraz podaj nazwę jego typu.

Numer wybrzeża:

.....

Nazwa typu wybrzeża:

.....

...../1

Zadanie 18. (0-1 pkt)

Podkreśl wiersz zawierający nazwy tylko tych państw, których wybrzeża będzie podziwiał młody geograf, płynąc przez Adriatyk (mapa konturowa Europy na stronie nr 8).

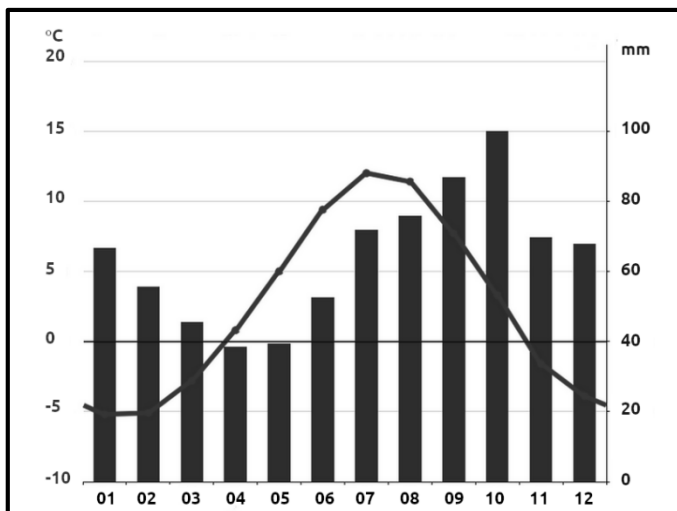
- A. Chorwacja i Serbia.
- B. Bośnia i Hercegowina i Słowenia.
- C. Macedonia Północna i Serbia.
- D. Czarnogóra i Macedonia Północna.

...../1

Zadanie 19. (0-1 pkt)

Na mapie konturowej Europy (strona nr 8) numerami od I do V oznaczono wybrane stacje meteorologiczne. Poniżej zamieszczono klimatogram jednej ze stacji.

Zapisz numer, którym oznaczono stację meteorologiczną, której dotyczy zamieszczony klimatogram oraz podaj czynnik najsilniej kształtujący klimat tej stacji.

Na podstawie: climate-Data.org

Numer, którym oznaczono stację meteorologiczną:

.....

Czynnik najsilniej kształtujący klimat stacji, której dotyczy klimatogram:

.....

...../2

Zadanie 20. (0-2 pkt)

W tabeli przedstawiono strukturę produkcji energii elektrycznej według różnych źródeł energii. Przyporządkuj, na podstawie podanych danych statystycznych i własnej wiedzy, nazwę państwa, którego dotyczą zapisane w tabeli dane.

Nazwy państw wybierz spośród podanych: *Dania, Francja, Islandia, Norwegia, Polska, Szwecja*.

Uwaga – nie wszystkie nazwy państw podlegają przyporządkowaniu.

Nazwa państwa	Źródła energii (w procentach)							
	węgiel	gaz ziemny	bio-paliwa	energia jądrowa	energia wód	energia geo-termalna	energia wiatru	inne
	1	-	6	40	40	-	10	3
	29	7	13	-	-	-	42	9
	2	6	1	72	12	-	4	3

A. Lechowicz, M. Lechowicz, P. Stankiewicz, A. Głowacz. Geografia 2019. WSiP Warszawa

...../2

Zadanie 21. (0-2 pkt)

Zapisz we wskazanym miejscu trzy oznaczenia literowe informacji, które dotyczą przemysłu i usług we Francji.

- A. W strukturze produkcji przemysłowej największy udział ma produkcja maszyn i urządzeń.
- B. W produkcji środków transportu ważną rolę odgrywa wytwarzanie samolotów pasażerskich i statków kosmicznych.
- C. Produkcja przemysłowa opiera się na współpracy przedsiębiorców z placówkami naukowo-badawczymi.
- D. Rozwój nowoczesnego przemysłu wpływa na spadek produkcji artykułów spożywczych i napojów.
- E. Ważną rolę w strukturze wytwarzania PKB odgrywają usługi, np. telekomunikacyjne i finansowe.

Miejsce na odpowiedź:

...../3

Zadanie 22. (0-3 pkt)

Zapisz obok każdego obiektu geograficznego nazwę państwa, w którym turyści mogą go podziwiać.

- Jaskinie Szkocjańskie → .....
- Pompeje → .....
- Delfy → .....
- Jeziora Plitwickie → .....
- Jaskinia Dewetacka → .....

BRUDNOPIS

(zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie)